

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

3 juli 2002

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het samenwerkingsverdrag tussen de Vlaamse Gemeenschap
en het Vlaamse Gewest en het Groothertogdom Luxemburg,
ondertekend in Brussel op 15 december 2000**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Frans Ramon**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1133 (2001-2002)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid	4
I.1. Aanleiding tot de verdragsluiting en belang van het verdrag voor Vlaanderen	4
I.2. De samenwerking met Luxemburg in historisch perspectief	4
I.3. Het verloop van de verdragsprocedure	4
I.4. Overzicht van de inhoud van het akkoord	5
II. Algemene bespreking : vragen en opmerkingen van de leden	6
II.1. Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau	6
II.2. Tussenkomst van de heer Frans Ramon	6
II.3. Tussenkomst van de heer Luc Van den Brande	7
II.4. Tussenkomst van de heer Miel Verrijken	7
III. Algemene bespreking : replieken van de minister	8
IV. Stemmingen	8
IV.1. Artikelsgewijze stemming	8
IV.2. Stemming over het geheel	8

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden besprak op datum van donderdag 30 mei 2002 het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsverdrag tussen Vlaanderen en het Groothertogdom Luxemburg. Het ontwerp van decreet werd daarna unaniem aangenomen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PAUL VAN GREMBERGEN, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENARENZAKEN EN BUITENLANDS BELEID

I.1. Aanleiding tot de verdragsluiting en belang van het verdrag voor Vlaanderen

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting geeft de minister aan dat het initiatief voor dit verdrag is uitgegaan van de regering van het Groothertogdom Luxemburg. Met name werd in de loop van het jaar 2000 vanuit de Luxemburgse ambassade in Brussel aan de Vlaamse minister-president (toen ook bevoegd voor het buitenlands beleid) voorgesteld om een samenwerkingsverdrag te ondertekenen. Dit paste in het opzet van het Groothertogdom om met de verschillende gemeenschappen en gewesten van ons land een exclusief verdrag te ondertekenen, waarin alle bevoegdheden van de respectieve overheden zouden worden gevat. De minister-president was het eens met dit voorstel, en gaf dienovereenkomstig aan de administratie Buitenlands Beleid de opdracht een ontwerp van verdragstekst op te stellen.

De minister preciseert daarna dat het nu voorliggende nieuwe verdrag tussen Vlaanderen en Luxemburg het oude Belgisch-Luxemburgse cultureel akkoord vervangt. Dit is mogelijk geworden door de staatshervorming van 1993, waarbij Vlaanderen internationale verdragsbevoegdheid heeft verkregen.

Minister Van Grembergen wijst er daarnaast op dat dit verdrag voor Vlaanderen ook om andere redenen bijzonder interessant is. Het Groothertogdom Luxemburg als centrum voor multimedia, staalindustrie, bank- en verzekeringswezen is voor Vlaanderen immers een belangrijke economische partner. Bovendien zijn ook heel wat Vlamingen werkzaam in het Groothertogdom, ook in de vele internationale en Europese instellingen die er hun zetel hebben.

Op dit ogenblik bestaan er daarenboven reeds zeer intense culturele, toeristische, wetenschappelijke, educatieve en economische banden tussen het Groothertogdom en Vlaanderen. Het hoeft dan ook geen betoog dat met dit nieuwe samenwerkingsverdrag de reeds bestaande samenwerking nog verder uitgediept kan worden en een nieuwe dynamiek kan krijgen.

Het Groothertogdom Luxemburg bevestigt hiermee meteen ook expliciet dat het Vlaanderen, in overeenstemming met de principes van de Belgische staatshervorming, erkent als volwaardige internationale partner.

I.2. De samenwerking met Luxemburg in historisch perspectief

Zoals hoger reeds gesteld, vormt het nu voorliggende samenwerkingsverdrag niet het eerste initiatief dat vanuit het Groothertogdom genomen wordt richting België. Reeds op 22 februari 1967 ondertekenden de regeringen van België en het Groothertogdom Luxemburg een cultureel akkoord. In uitvoering van dat cultureel akkoord werd – zoals gebruikelijk – een vaste gemengde commissie "België – Groothertogdom Luxemburg" opgericht.

Naar aanleiding van de opeenvolgende staatshervormingen kwam de uitvoering van dit cultureel akkoord in de loop van de jaren tachtig volledig in handen van de drie gemeenschappen.

De vaste gemengde commissie "Vlaanderen – Groothertogdom Luxemburg" fungeerde diensvolgens als een platform waarop de samenwerkingsinitiatieven op cultureel, wetenschappelijk en educatief gebied geëvalueerd werden, en van waaruit nagedacht werd over de toekomstige beleidsoriëntaties van deze bilaterale samenwerking. Er werden ook verschillende werkprogramma's opgesteld. Terzake haalt de minister aan dat in het verleden bijvoorbeeld reeds intensief werd samengewerkt op het vlak van onderwijs (studiebeurzen), jeugdwerk en sport.

I.3. Het verloop van de verdragsprocedure

De minister schetst daarna kort het algemene verloop van de procedure die tot de verdragsluiting heeft geleid. In de loop van 2000 waren er contacten tussen de Luxemburgse ambassade en de administratie Buitenlands Beleid met het oog op het sluiten van het samenwerkingsverdrag. De ontwerpverdragstekst werd in gezamenlijk overleg

door deze twee instanties uitgewerkt. Vanzelfsprekend werd ook met alle betrokken Vlaamse administraties over deze tekst overleg gepleegd.

Tijdens haar vergadering van 8 juni 2000 besliste de Vlaamse regering dan om formele onderhandelingen aan te vatten met de regering van het Groothertogdom Luxemburg met het oog op het sluiten van het samenwerkingsverdrag in kwestie.

Dit leidde ertoe dat de Vlaamse regering reeds op 17 juli 2000 de beslissing kon nemen om het verdrag goed te keuren. De minister-president werd tegelijk gemachtigd om het te ondertekenen. Die ondertekening vond plaats op 15 december 2000.

Voor wat de interne afwikkeling van de verdragsprocedure betreft, kan de minister nog meedelen dat de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsverdrag principieel goedkeurde op 20 april 2001. De goedkeuring van het ontwerpdecreet en de memorie van toelichting gebeurde op 7 september 2001. Zeer kort daarna werd het betreffende ontwerp van decreet ingediend bij het Vlaams Parlement.

I.4. Overzicht van de inhoud van het akkoord

De minister overloopt daarna ook even kort de inhoud van de verschillende verdragsartikels.

Artikel 1 geeft de diverse domeinen aan waarop de verdragspartijen willen samenwerken.

Artikel 2 handelt over de wederzijdse economische betrekkingen.

Artikel 3 gaat over het stimuleren van de samenwerking en de uitwisseling tussen openbare instellingen en privé-organisaties op het vlak van het fundamenteel en het toegepast wetenschappelijk onderzoek en de technologische innovatie.

Artikel 4 voorziet in samenwerking en uitwisseling op cultureel gebied. In dit opzicht is het vermeldenswaard dat Luxemburg onder meer over verschillende musea beschikt, waaronder een museum voor hedendaagse kunst in de hoofdstad.

Artikel 5 gaat over de bevordering van de samenwerking op het gebied van toerisme. Daarbij wijst de minister erop dat hiermee tegemoetgekomen wordt aan de uitdrukkelijke wens van Toerisme Vlaanderen om samenwerkingsvormen te kunnen ontwikkelen.

Artikel 6 handelt over de samenwerking op het gebied van sport. Terzake kan erop gewezen worden dat de samenwerking met BLOSO reeds van vroeger dateert, en geleidelijk aan ook is toegenomen.

Artikel 7 geeft dan weer een aantal specifieke domeinen weer waar de partijen zullen samenwerken op het gebied van het onderwijs, de vorming en de beroepsopleiding. Voor samenwerking op het vlak van onderwijs spreekt het een beetje voor zich dat vooral Luxemburg vragende partij was. Aangezien het Groothertogdom zelf niet over een volwaardige universiteit beschikt, wenst het zijn studenten ook kansen te geven aan Vlaamse onderwijsinstellingen.

Artikel 8 handelt over de samenwerking op het gebied van arbeid en werkgelegenheid.

Artikel 9 handelt over de samenwerking en uitwisseling op het gebied van welzijn en gezondheid.

Artikel 10 voorziet in samenwerking en uitwisseling op het gebied van leefmilieu, plattelandsontwikkeling, ruimtelijke ordening, huisvesting, infrastructuur en verkeersbeleid.

Artikel 11 voorziet in samenwerking op landbouwvlak.

Artikel 12 stelt dat, met betrekking tot de domeinen waarvoor het samenwerkingsverdrag geldt, de partijen ook zullen streven naar samenwerking in het kader van internationale organisaties. Daarbij laat de minister opmerken dat daar waar Vlaanderen en Luxemburg op dit ogenblik wel reeds samenwerken binnen de Benelux Economische Unie, dergelijke samenwerking op het vlak van de Europese Unie vooralsnog onbestaande is.

Artikel 13 vermeldt dat, wat Vlaanderen betreft, het huidige samenwerkingsakkoord in de plaats komt van het cultureel akkoord van 1967 tussen België en het Groothertogdom Luxemburg.

Artikel 14 regelt de modaliteiten van de op te richten gemengde commissie, terwijl artikel 15 dan weer de samenstelling en de taken van deze gemengde commissie regelt. Terzake preciseert de minister dat het de bedoeling is om nog dit jaar een vergadering van de gemengde commissie bijeen te roepen, met het oog op het opstellen van een werkprogramma.

Artikel 16 ten slotte, regelt de duur, de inwerkingtreding, de wijziging, de verlenging en de opzegging van het verdrag.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden dan ook hun goedkeuring te willen hechten aan het hun voorgelegde verdrag.

II. ALGEMENE BESPREKING : VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

II.1. Tussenkomsst van de heer Stefaan Platteau

Voor de heer Stefaan Platteau staat het buiten kijf dat dit samenwerkingsverdrag het absoluut verdient om door het Vlaams Parlement met enthousiasme onthaald te worden. De snelle totstandkoming van dit verdrag (dat uiteindelijk maar een erg korte ontstaansgeschiedenis heeft gekend), evenals het feit dat alle geconsulteerde overlegorganen (SERV, VLOR,...) er zich ten volle achter hebben geschaard, sterken de heer Platteau in die overtuiging. Het spreekt dan ook voor zich dat de VLD-fractie dit akkoord volmondig zal goedkeuren.

De oorzaak voor dit enthousiasme moet volgens de heer Platteau ook niet ver gezocht worden. Uiteindelijk behoren de Luxemburgers immers tot onze naaste burenen, en hebben we er, op diverse vlakken, ook behoorlijk sterke banden mee. Naast de institutionele samenwerking in Beneluxverband, denkt de heer Platteau daarbij vooral aan de traditioneel erg sterke toeristische, economische en culturele connectie met Luxemburg en de – door de band genomen, erg sympathieke – Luxemburgers (of "Letzeburgers" zoals ze zichzelf noemen).

Binnen het kader van de BLEU (de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie) hebben zich mettertijd ook zeer intense banden ontwikkeld op het gebied van het bank- en verzekeringswezen, terwijl er traditioneel ook al decennialang wordt samengewerkt in de sector van de staalproductie. Dat de economische betrekkingen ook zeer goed de tand des tijds doorstaan, moge volgens de heer Platteau trouwens genoegzaam blijken uit het feit dat er nu ook al wordt samengewerkt in een recente en erg toekomstgerichte sector als de multimedia. Een en ander heeft er overigens toe geleid dat er nogal wat Vlamingen tewerkgesteld zijn in het Groothertogdom Luxemburg.

Positief is volgens de heer Stefaan Platteau verder ook dat het Groothertogdom Luxemburg (dat ondanks zijn kleine geografische oppervlakte een volwaardige staat is) met dit verdrag de facto zowel als de jure het bestaan van een Vlaamse Gemeenschap en een Vlaams Gewest erkent. Het voor spoedig verloop van de verdragsonderhandelingen

en de extreem ruime inhoud van het verdrag zijn evenzovele indicaties voor het feit dat het Groothertogdom ten volle de implicaties (ook op internationaal vlak) van de opeenvolgende Belgische staatsvormingen begrepen heeft.

Naast het feit dat de contacten tussen de respectieve bevolkingen erg goed, en vaak zelfs ronduit amicaal zijn, wijst de heer Stefaan Platteau erop dat er ook bijzonder nauwe banden (zelfs familiebanden) bestaan tussen de respectieve vorstenhuizen, hetgeen toch ook nog steeds een zekere lotsverbondenheid tussen de twee landen met zich brengt.

Afsluitend spreekt de heer Platteau ten slotte ook nog zijn tevredenheid uit over het feit dat dit, pas op 15 december 2000 ondertekende, verdrag nu reeds ter goedkeuring aan het Vlaams Parlement wordt voorgelegd. Daar waar er in het algemeen een tendens is naar een snellere indiening bij het parlement, is in dit specifieke geval wel bijzonder expeditief tewerk gegaan. Iets wat waarschijnlijk ook te verklaren valt vanuit het hoger reeds genoemde enthousiasme voor dit akkoord.

II.2. Tussenkomsst van de heer Frans Ramon

Volgens de heer Frans Ramon situeert het belang van het voorliggende akkoord zich voornamelijk in het feit dat het perfect kadert in het bredere Vlaamse streven naar goede samenwerking met onze buurlanden en regio's. Iets wat trouwens ook reeds tot uiting kwam in het hier recent goedgekeurde culturele akkoord tussen Vlaanderen en Frankrijk. Als burenen worden we immers vaak met gelijkaardige (en vaak zelfs grensoverschrijdende) problemen geconfronteerd, zodat het uiterst zinvol is om door de uitwisseling van mensen en know-how tot een gezamenlijke of toch minstens gecoördineerde aanpak van die kwesties te komen.

Eveneens belangrijk is het gegeven dat dit exclusieve verdrag een kader schept voor een bijzonder ruime samenwerking op de meest diverse domeinen (gaande van de samenwerking op het vlak van economie, tot samenwerking inzake onderwijs en leefmilieukwesties). Deels betekent dit dat de historisch al lang bestaande samenwerking tussen Vlaanderen en Luxemburg hierdoor een verdragsrechtelijke onderbouw krijgt, maar anderzijds worden er ook geheel nieuwe samenwerkingsdomeinen aangeboord. Terzake wijst de heer Ramon er echter wel op dat het niet bij het louter formuleren van intenties mag blijven, maar dat het ook tot concrete implementatie en realisatie van een en ander moet komen. De Vlaamse regering, zowel als het Vlaams Parlement, zowel als de direct betrok-

ken spelers op het terrein, zullen de hooggestemde verwachtingen dus ook in de realiteit moeten waarmaken.

Afsluitend wijst de heer Ramon er nog op dat er potentieel een kleine contradictie schuilt tussen de beschrijving van de huidige, reeds zeer omvangrijke samenwerking enerzijds, en de expliciet geformuleerde aspiratie dat dit verdrag een "nieuwe dynamiek" zou brengen in de Vlaams-Luxemburgse samenwerking anderzijds. *Sensu stricto* zou dit immers betekenen dat de samenwerking op heden wat slabakt en dus een nieuwe impuls behoeft; wat hier toch blijkbaar niet het geval is. Vermoedelijk bedoelt men hiermee enkel dat hier een platform geboden wordt om tot een verdere intensifiëring van de reeds bestaande contact- en samenwerkingsmogelijkheden te komen.

II.3. Tussenkost van de heer Luc Van den Brande

Net zoals de vorige sprekers, schat ook de heer Luc Van den Brande deze verdragsluiting bijzonder positief in. Hij is in het bijzonder opgetogen over het feit dat dit verdrag – in tegenstelling tot het hoger reeds even aangehaalde culturele (en dus beperkte) verdrag tussen Vlaanderen en Frankrijk – een zeer ruim verdrag is, dat over ál onze bevoegdheden gaat. Enkel dergelijke omvattende verdragen doen immers recht aan de door Vlaanderen (ook op internationaal vlak) verworven autonomie. Het feit dat men in Luxemburgse regeringskringen goed bekend is met de Belgische staatsrechtelijke situatie en met Vlaanderen zal hieraan waarschijnlijk ook niet vreemd zijn.

Daarenboven kunnen ook enkel via een dergelijk breed verdrag nog verdere stappen worden gezet in de heden sowieso al erg intense en omvattende contacten met Luxemburg. De heer Van den Brande onderschrijft terzake ook volledig de uitspraken van de heer Platteau inzake de loyale manier waarop er in Beneluxverband wordt samengewerkt met de Luxemburgse collega's en inzake de omvang van de toeristische en culturele contacten met het Groothertogdom.

Verder benadrukt de heer Luc Van den Brande eveneens het blijvende economische belang van het Groothertogdom voor de Belgische en de Vlaamse economie. Qua werkgelegenheid mag men bijvoorbeeld niet uit het oog verliezen dat er dagelijks ongeveer 30.000 Belgen de Luxemburgse grens oversteken om in het Groothertogdom te gaan werken. Specifiek voor Vlaanderen wijst hij erop dat staalproducent Sidmar, als onderdeel van het Luxemburgse Arbed, mee is opgenomen in de

grote Europese staalfusie tussen Arbed, Usinor (Frankrijk) en Aceralia (Spanje), die heeft geleid tot het ontstaan van Arcelor, dat momenteel de grootste staalproducent ter wereld is.

Afsluitend geeft de heer Van den Brande nog mee dat er in Luxemburg een erg actieve, ongeveer vierhonderd leden tellende, Vlaamse Club is. Hoewel een koppeling met het voorliggende samenwerkingsverdrag misschien niet voor de hand ligt, komt het hem voor dat de Vlaamse overheid deze vereniging op de een of andere manier toch een duwtje in de rug zou moeten kunnen geven. Ook het veld, en in het bijzonder dergelijke expat-verenigingen, dragen immers actief en wezenlijk bij tot de invulling van de samenwerking tussen de beide verdragspartners.

De CD&V-fractie zal het voorliggende ontwerp van decreet dan ook volmondig goedkeuren.

II.4. Tussenkost van de heer Miel Verrijken

De heer Miel Verrijken laat opmerken dat we ook op het vlak van immigratiebeleid nog heel wat van de Luxemburgers kunnen leren. Toen Arbed op een bepaald ogenblik met problemen kampte om aan voldoende arbeidskrachten te raken, werd in het Groothertogdom namelijk een speciale wet aangenomen, op grond van dewelke enkel Portugese arbeiders konden worden aangeworven. Deze Portugese migranten zijn ondertussen volkomen geassimileerd, en spreken naast Frans ook heel vaak al Letzeburgs. De heer Verrijken meent dat dit een bijzonder wijze maatregel is geweest, aangezien men zo de islam uit het Groothertogdom heeft kunnen weren.

Tweedens wenst de heer Verrijken erop te wijzen dat het feit dat Luxemburg is kunnen uitgroeien tot een wereldcentrum qua bank- en verzekeringswezen, minstens deels te danken is aan het feit dat een aantal Vlamingen daar baanbrekend werk hebben verricht. Het was meer bepaald professor Fernand Collin, voorzitter van de toenmalige Kredietbank, die reeds in de vijftiger jaren de eerste buitenlandse bank in Luxemburg (de Kredietbank Luxemburg) opzette.

Afsluitend geeft de heer Verrijken – zonder van royalisme te willen worden verdacht – nog mee dat de groothertogin van Luxemburg, de dochter is van anti-Castristische Cubaanse vluchtelingen, hetgeen haar in zijn ogen toch wel sympathiek maakt.

III. ALGEMENE BESPREKING : REPLIEKEN VAN DE MINISTER

In zijn repliek constateert de minister vooreerst met enige tevredenheid dat er bij de commissieleden een volkomen unanimité bestaat omtrent de opportuniteit en het nut van dit samenwerkingsakkoord met het Groothertogdom Luxemburg.

Verder benadrukt de minister dat ook hij een groot voorstander is van het afsluiten van "brede" verdragen, waarin de volledige Vlaamse bevoegdheidssfeer aan bod kan komen. Met name verdient het zelfs aanbeveling om enkel in min of meer uitzonderlijke omstandigheden, of wanneer het écht niet anders gaat – zoals bijvoorbeeld het geval was bij het recente akkoord tussen Vlaanderen en de Franse Republiek – van dit basisstreven af te wijken. Hoe ruimer een verdrag is, hoe meer mogelijkheden tot samenwerking er immers ontstaan.

Daarenboven wijst de minister erop dat het in internationaal opzicht voor Vlaanderen steeds erg positief is als een onder het internationaal recht erkende staat bereid blijkt om met de Vlaamse deelstaat een verdrag af te sluiten. Dit is immers zowel de jure als de facto een erkenning van onze validiteit als gesprekspartner.

Voor wat dan de ondersteuning van de Vlaamse Club in Luxemburg betreft, zegt de minister toe dat hij zijn administratie zal laten nagaan of er daartoe niet ergens een mogelijkheid bestaat. Hoewel een structurele financiering op het eerste zicht uitgesloten lijkt, zou zulks zijns inziens voor bepaalde concrete evenementen of manifestaties wel degelijk tot de mogelijkheden moeten behoren.

IV. STEMMINGEN

IV.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van twaalf stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van twaalf stemmen.

IV.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsverdrag tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest en het Groothertogdom Luxemburg, ondertekend in Brussel op 15 december 2000, ten slotte eveneens unaniem aangenomen met twaalf stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Frans RAMON

Luc VAN DEN BRANDE